

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 616 Din 18.09.2019

Dosar nr: 537/2018

Petiția nr: 4860/31.07.2018

Petent:

Reclamat: Administrația Națională a Penitenciarelor

Obiect: discriminarea deținuților cu HIV/SIDA

I. Numele, domiciliul și sediul părților

1. **Numele și domiciliul procedural al petentului**

2. **Numele și domiciliul procedural al reclamatului**

Administrația Națională a Penitenciarelor, reprezentată prin director general, instituție cu sediul în București str. Maria Ghiculeasa, nr. 47, Sector 2.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petentul sesizează cu privire la discriminarea deținuților cu HIV/SIDA solicitând, pe lângă constatarea discriminării și aplicarea unei sancțiuni contravenționale minime, să se dispună desființarea secțiilor de izolare HIV/SIDA din ANP (ca măsură de înlăturare a consecințelor faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării).

III. Procedura de citare

5. În temeiul art. 20, alin. 4, din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților pentru data de 20.09.2018, fiind prezentă partea reclamată prin consilier juridic. A fost invocată din oficiu a excepția de necompetență materială a C.N.C.D., cu privire la restabilirea situației anterioare, partea reclamată invocând la rândul său excepția de necompetență situația expusă de către petent fiind rezultatul punerii în aplicare a unor prevederi legale și nu o faptă de discriminare. Atât petentul cât și partea reclamată au formulat precizări și concluzii scrise. Procedura legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

6. Petentul este deținut și apreciază faptul că prin crearea unor secții de izolare pentru deținuții bolnavi de HIV/SIDA conduce la discriminarea acestora. În timp ce restul deținuților își execută pedeapsa privativă de libertate în cadrul penitenciarului petentul și-a executat pedeapsa într-un spital penitenciar exclusiv din motiv de infectare HIV/SIDA având drept efect restrângerea și înlăturarea unor drepturi prevăzute de Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal

(respectiv dreptul la muncă, dreptul la învățământ, dreptul de a beneficia de recompensa ieșirii din penitenciar pentru cel puțin 24 h, dreptul la respectarea secretului medical).

7. Petentul este încarcerat din iulie 2015, fiind prezentat penitenciarului Rahova. În momentul în care petentul a comunicat că este purtător de virus HIV au refuzat să îl încarceze, fiind făcute remarci de genul "sidos" și să fie dus "în lagărul de sidosi". Din luna iulie 2015 până în luna mai 2018 petentul și-a executat pedeapsa în secția de izolare HIV-Sida, denumită secție medico-socială.

8. Petentul arată că există încălcări/restrângeri ale drepturilor conferite de Legea nr. 254/2013 și în conformitate cu prevederile art. 73, alin. 6 din actul normativ secțiile speciale pentru ocrotire sănătății se pot înființa numai pentru bolnavii psihic și toxicomani.

9. Prin notele scrise petentul reiterează interdicția de discriminare a purtătorului de HIV prevăzută de tratatele internaționale precum și asupra jurisprudenței CEDO. Și legislația internă interzice discriminarea pe criteriul de infectare HIV, respectiv Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal (art. 6, alin. 1), OG 137/2000 precum și HG nr. 2108/2004 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii 584/2002 privind măsurile de prevenire a maladiei HIV în România și de protecția persoanelor infectate cu HIV. Categoriile de persoane care pot fi transferate în secțiile de deținere medico sociale sunt: persoanele cu dizabilități, persoanele care necesită însoțitor, persoanele în vârstă și persoanele HIV pozitive. Singurii deținuți care au fost trimiși în aceste secții de izolare sunt cei infectați cu HIV. Astfel un act normativ inferior (Decizia ANP) instituie restricții față de reglementările legale. Acesta este și motivul pentru care Decizia A.N.P. nr. 558/2007 nu a fost publicată în M.Of. pentru ca publicul să nu afle despre existența acestor secții.

10. Ordinul comun al MJ și Ministerului Sănătății nr. 429/c/1252012 publicat în M. Of este actul normativ care reglementează în ansamblu chestiunea bolilor și a tratamentului acestora în sistemul penitenciar.

11. Petentul mai arată că nu există nici un just temei pentru aplicarea unui tratament diferențiat în comparație cu alți deținuți iar HIV nu se transmite nici aerogeni și nici enteral, neexistând necesitatea unei supravegheri speciale.

12. Prin concluziile scrise formulate, petentul arată că sesizarea a fost făcută în temeiul art. 20 și următoarele din OG 137/2000 solicitând respingerea excepției părții reclamate care solicită respingerea cererii întrucât excedează competenței CNCD. Astfel CNCD are ca atribuții armonizarea prevederilor legale și prevenirea faptelor de discriminare. Petentul mai arată că dispozițiile ordinului nr.144/2008 nu au nicio incidență în cauza sesizată Consiliului. De asemenea parte reclamată susține că asigurarea unei supravegheri medicale continue și tratamentul acestora ar fi rezultatul punerii în aplicare al unor prevederile legale nefiind specificate care sunt actele normative care prevăd aceasta. În cazul purtătorilor de HIV, personal acreditat ar însemna un medic specialist în boli infecțioase ori în Penitenciarul Jilava nu există nici un medic cu această specializare. Referitor la tratamentul de specialitate acesta trebuie să întrunească două elemente: acordul pacientului și existența unui medic specialist în boli infecțioase.

13. Referitor la vulnerabilitatea deținuților HG157/2016 art. 34 (1) face referire la acest aspect însă alin. 2 specifică "criteriile de la alin. 1 nu determină prin ele însele clasificarea deținutului ca fiind vulnerabil ci numai dacă există un pericol pentru sine, fata de ceilalți deținuți și față de siguranța deținuților. Partea reclamată susține că secțiile respective nu sunt destinate exclusiv persoanelor infectate cu HIV însă în realitate toți deținuții din aceste secții sunt purtători de HIV. Si din statisticile oferite de către reclamat se poate observa că deținuții cu HIV nu au participat la cursuri și nici nu au muncit.

Susținerile părții reclamate

14. Partea reclamată invocă excepția de lipsă a obiectului sesizării sau obiect vădit nefondat.

Problema acestei excepții se pune întrucât acordarea unei atenții sporite persoanelor aflate în evidența cabinetului medical cu afecțiuni cronice în vederea asigurării unei supravegheri medicale continue și tratamentul acestora, este rezultatul punerii în aplicare a unor dispoziții legale și nu rezultatul unei atitudini discriminatorii, raportat la domeniul de aplicare al OUG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

15. Prin sesizarea petentului se solicită să se dispună "desființarea secțiilor de izolare HIV/SIDA din ANP". În raport de prevederile legale invocate, aspectele pe care le solicită petentul din partea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării excedează competențelor acesteia, instituția în cauză nefiind în măsură să se subroge atribuțiilor legiuitorului ce a adoptat legea și regulamentul privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

16. Deținuții ce se află în evidența cabinetului medical cu afecțiuni cronice, respectiv infecția cu virusul HIV/SIDA (pentru care sunt dispensarizați) beneficiază de consultații de specialitate prin internări în penitenciare spital, investigații paraclinice și de laborator, tratamente prescrise periodic în conformitate cu recomandările de specialitate și potrivit legislației în vigoare și regim alimentar potrivit afecțiunilor de care suferă. Această afecțiune necesită tratament și supraveghere, atât pentru împiedicarea apariției complicațiilor specifice unei afecțiuni deprimante imunitar, cât și pentru îmbunătățirea calității vieții; asigurarea tratamentului și reevaluărilor medicale de specialitate sunt astfel imperios necesare în cadrul aplicării corecte a conduitei terapeutice de urmat la un astfel de diagnostic.

17. Afecțiunea în cauză este inclusă în criteriile privind vulnerabilitatea deținuților conform legislației în vigoare (HG nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 *privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal*).

18. Având în vedere aceste considerente, a fost emisă Decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 558 din 29.06.2007, prin care a fost înființată secția de deținere medico-socială în Penitenciarul - Spital București - Jilava cu scopul de a se asigura o supraveghere medicală continuă și tratamentul persoanelor private de libertate defavorizate din punct de vedere medical și social și care necesită îngrijiri speciale. Conform deciziei amintite, persoanele HIV pozitive fac parte din categoriile incluse care beneficiază de cazare în secțiile medico-sociale respective. Aceste persoane private de libertate sunt pacienți (conform art. 1 lit a) din Legea nr. 46/2003, privind drepturile pacientului: *în sensul prezentei legi, prin pacient se înțelege persoana sănătoasă sau bolnavă care utilizează serviciile de sănătate dar nu sunt internate în unitatea sanitară.*

19. De asemenea, integrarea unei secții de deținere medico-socială în cadrul Penitenciarului - Spital București - Jilava, a avut în vedere și existența unei secții de Boli Infecțioase în structura unității spitalicești, utilitatea unei astfel de specialitate fiind indiscutabilă în condițiile existenței pacienților cu infecție HIV. În Anexa nr. 2 a Deciziei directorului general al ANP nr. 704/2016, privind profilarea locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, la punctul 42. litera e) - *Secții interioare și exterioare în cadrul penitenciarelor, centrelor de detenție, centrelor educative și penitenciarelor spital, se regăsește Penitenciarul - Spital București - Jilava având în structură atât Secția de Boli infecțioase, cât și Secția medico-socială* - pentru persoane vulnerabile medical și social. Cea de-a doua decizie reiterează prevederile primei decizii fără precizări suplimentare privind modul de acordare a drepturilor în ceea ce privește deținuții cazați în aceste spații.

20. Scopul acestor decizii nu a fost acela de a izola anumite categorii de persoane, ci de a le oferi o protecție suplimentară având în vedere că acestea sunt persoane vulnerabile. Totodată, Secția medico - socială nu este destinată doar persoanelor infectate cu HIV. ci și altor categorii de persoane vulnerabile.

21. Prin *Planul Național Strategic HIV/SIDA 2018 - 2020* (Plan elaborat în baza Strategiei Naționale de Sănătate Publică (2014-2020) de către Ministerul Sănătății, în colaborare cu Comitetul Național de Coordonare HIV/SIDA și Tuberculoză, cu sprijin financiar din partea

Fondului Global pentru HIV/SIDA, Tuberculoză și Malarie, în perioada mai - septembrie 2017), deținuții au fost considerați „grupuri prioritare”. Sistemul penitenciar, prin unitățile sale, nu a făcut decât să asigure un cadru unitar pentru ca toate persoanele private de libertate infectate HIV sau bolnave de SIDA să aibă acces continuu la tratament și îngrijire medicală specifică.

22. În concluzie, afirmațiile din petiție cu privire la *izolarea discriminatorie* pe criterii de boală, nu se justifică, având în vedere că scopul acestei măsuri este acela de a asigura supravegherea medicală și tratamentul specific, atât pentru împiedicarea apariției complicațiilor specifice unei afecțiuni deprimante imunitar, cât și pentru îmbunătățirea calității vieții acestor pacienți.

23. Inclusiv instituția Avocatul Poporului, a efectuat o anchetă cu privire la aceleași aspecte ce fac obiectul prezentei sesizări și, a constatat că acestea nu se confirmă potrivit adresei nr. 20523 din 07.04.2017 emisă de Avocatul Poporului, anexată de petent.

24. În ceea ce privește afirmația referitoare la presupusa îngrădire a „dreptului la învățătură”, se arată că petentul a participat la o serie largă de programe și activități educative în Penitenciarul Spital București Jilava în care a fost custodiat. Aceste participări i-au permis petrecerea unui timp îndelungat în afara camerei de deținere, iar activitățile pe linie culturală și de formare au fost asemănătoare cu cele din viața în libertate.

25. Cu privire la afirmația referitoare la presupusa îngrădire a dreptului de a munci, se arată că, în raport cu tipul regimului de executare, deținuții pot fi selecționați la activități lucrative. În acest sens se ține seama de calificarea, deprinderile și aptitudinile fiecăruia, de vârstă, starea de sănătate, măsurile de siguranță, precum și de programele destinate sprijinirii formării profesionale a acestora. Repartizarea deținuților la activitățile prevăzute la art. 177 din H.G. 157/2017 se efectuează în condițiile și în limita baremelor aprobate prin decizie a directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor. De asemenea preselecționarea și repartizarea la muncă se efectuează ținându-se cont de capacitatea de cazare, de nevoile unității și capacitatea de muncă a deținuților.

26. Începând cu luna mai 2018, petentul a fost selecționat să desfășoare activități lucrative în cadrul Penitenciarul București Jilava, obținând până în prezent un număr de 22 de zile câștig. Astfel, în ceea ce privește afirmația referitoare la presupusa îngrădire a dreptului de a obține zile câștig, se arată că această susținere este nesusținută.

27. Prin concluziile scrise formulate se arată că, sistemul penitenciar custodiază 304 deținuți ce se află în evidența cabinetului medical cu afecțiuni cronice, respectiv infecția cu virusul HIV/SIDA, pentru care sunt dispensați și beneficiază de consultații de specialitate prin internări în penitenciare spital, investigații paraclinice și de laborator, tratamente prescrise periodic în conformitate cu recomandările de specialitate și potrivit legislației în vigoare.

V. Motivele de fapt și de drept

28. Colegiul director reține faptul că petentul reclamă înființarea secțiilor de izolare la nivel penitenciar, de natură a discrimina persoanele purtătoare de HIV/SIDA aflate în detenție.

29. În drept, examinând conținutul petiției și legislația în vigoare și dezbătând excepția de neкомпetență materială a C.N.C.D., invocată de reclamat, Colegiul director apreciază că aceasta nu poate fi analizată. Colegiul director respinge excepția de neкомпetență materială.

30. Coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul director analizează în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în prima instanță, elementele art. 2 al O.G. nr.137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță.

31. Potrivit prevederilor Legii nr. 254 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, potrivit cărora:

- art. 6 „Interzicerea discriminării”
 - alin. (1) „În timpul executării pedepselor și a măsurilor privative de libertate este interzisă orice formă de discriminare pe temei de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie ori apartenență politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă, infecție HIV/SIDA sau pentru alte temeiuri de același fel.”
 - alin. (2) Încălcarea prevederilor alin. (1) se pedepsește potrivit legii penale.
 - art. 56 „Exercitarea drepturilor persoanelor condamnate”
 - alin. (1) „Exercitarea drepturilor persoanelor condamnate nu poate fi îngădită decât în limitele și în condițiile prevăzute de Constituție și lege.”
 - alin. (2) „Împotriva măsurilor privitoare la exercitarea drepturilor prevăzute de prezenta lege, luate de către administrația penitenciarului, persoanele condamnate pot face plângere la judecătorul de supraveghere a privării de libertate, în termen de 10 zile de la data când au luat cunoștință de măsura luată.”
 - art. 57 „Asigurarea respectării drepturilor persoanelor condamnate”
 - alin. (1) „Respectarea drepturilor prevăzute de lege pentru persoanele condamnate este asigurată de judecătorul de supraveghere a privării de libertate.”

32. Raportându-se la obiectul plângerii și la dispozițiile legale incidente, Colegiul director constată că fondul problemei în prezenta speță este corelativ faptului că prezumțiile ce se nasc în cauză nu se circumstanțiază în legătură cu un eventual criteriu interzis de art. 2 alin.1 din O.G. nr. 137/2000 republicată, ci în legătură cu respectarea drepturilor prevăzute de lege pentru persoanele condamnate, ceea ce plasează cazul în afara incidenței discriminării, așa cum este reglementată de art. 2 alin.1 sau alin.3 din O.G. nr. 137/2000 republicată. Or, în exercitarea competențelor sale determinate de O.G. nr. 137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării nu se poate pronunța asupra aspectelor semnalate de către petent. Pentru a reține incidența unui atare scop sau efect, în prezenta speță, Colegiul ar trebui să se substituie judecătorului de supraveghere a privării de libertate, fiind incidente prevederile Legii nr. 254 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Respingerea excepției de necompetență materială a C.N.C.D.
2. Aspectele sesizate nu intră sub incidența art. 2 al Ordonanței de Guvern nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată.
3. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

SANDU VERONICA TATIANA – Membru

Data redactării: 25.10.2019
Motivată/redactată – T.S./R.B.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.